



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

XXV. An & quando Moniales egredientes è clausura pœnas incurrant?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

- lumenta ex officio prouenientia, omnes quidem essent simoniaci, & peccarent mortaliter, non tamē essent excommunicati, & aliis simoniæ pœnis affecti, quia licet
- 19 Vicariatus sit quid spirituale, non tamen est beneficium. Quidquid in contrarium dixerit Sor. *de iustit.*
- 20 *lib. 9. quæst. 8. art. 2. ad fin.* tenens, quod omnis simoniæ incurrat excommunicationem per dicta in Extravag. 2. de simonia, ibi: *Qui quomodolibet dando, vel recipiendo simoniam committit.* Et infra: *In beneficiis, & officiis Ecclesiasticis, &c.* ex quibus verbis deducit ipse, quod comprehendatur omnis simonia: ad hoc enim respondetur, illa verba: *Quomodolibet dando, vel recipiendo*, intelligi pro Religionis ingressu, Ordine, vel beneficio, quia de hac tantum simonia Pontifex ibi loquitur, & per officia Ecclesiastica intelligi beneficia,
- 22 sicuti suprà dicebam, & tradunt Doctores, quos citat Sanchez loco citato.
- 23 Sequitur secundo, quod (licet simoniam iuris humani committat, qui propria auctoritate permutat, vel paciscitur beneficia, quia id sic fieri expressè prohibetur in beneficiis, *cap. quæsitum, & c. cum olim, de pactis*) non tamen simoniam committit, qui similiter propria auctoritate permutat, vel paciscitur Prælaturas, vel officia Regularia, sicut nec simoniam committunt, qui commutant, vel paciscuntur mutuas preces, mutua sacrificia, mutuam operam in audiendis confessionibus, & similibus, & officiis: item nec qui commutant, vel paciscuntur globulos benedictos, & Rosaria, etiam habita ratione sanctitatis, & benedictionis, quia ex natura rei, remoto iure positiuo prohibente (vti contingit solum in beneficiis) non est iniuria rei sacræ, si cum alia sacra componatur, sed solum si componatur cum temporali: vnde nec erit simonia, si duo adulti paciscantur, vt se mutuo baptizent. S. Th. *in 4. dist. 25. quæst. 3. art. 3. ad 8.* Sor. *de iustit. lib. 9. quæst. 5. art. 2.* Durand. *dist. 25. quæst. 5. num. 9.* Victoria *de Simonia, num. 17.* Sanch. *in opuscul. tom. 2. lib. 2. cap. 3. dub. 44. num. 3.* & Tolerus *lib. 3. c. 78.* contra Richardum *in 4. dist. 25. circa tertium princip. quæst. 1.* Adrianum *quodlib. 9. ad 4. confirmationem, lit. E.* Syluestrum *verb. Simonia, quæst. 16. in fin.* Armil. *eod. verb. num. 42.* Tabien. *num. 46.* Lopez *part. 1. cap. 259.* & Petrum Nauarrum *de restitut. lib. 2. cap. 2. num. 86.*
- 26 Quapropter excusat Sanch. *loc. cit. num. 4.* à simonia (etsi aliunde propter damnum Communitatis grauius peccent) Regulares, si inter se conueniant, seu paciscantur: *Elige me in Prouincialem, & ego eligam te in Priorem*, quia licet hæc sint officia spiritualia, non tamen sunt beneficia, & ex alio capite iura dum prohibent commutationem beneficiorum, cum sint iura pœnalia, non debent extendi, sed potius restringi, sicuti suprà dicebatur.

DVBITATIO XXV.

An, & quando Moniales egredientes è clausura pœnas Motus Pij V. incurrant?

S V M M A R I V M.

- 1 Moniales clausuram violant, & censentur è Monasterio egredi, si ad Ecclesiam suam, vel ad spatium, quod est inter Portam Monasterij clausam, & alteram secularibus patentem, egrediantur, & ita incurrunt pœnas contra violantes clausuram impositas.

- 2 Limita dummodo egressus non sit culpa venialis ratione paruitatis materia.
- 3 Excommunicatio, & pœna tam graues non imponuntur, nisi ob culpam grauem.
- 4 Moniales non incurrunt dictas pœnas, si licitè sine licentia superioris ob periculum in mora adeundi illum, egressæ fuerint, postea ad Monasterium regressæ Superiorem non moneant.
- 5 Moniales iniuste egressæ è Monasterio, si finita causa egressus, statim non regrediantur, sed diu culpabiliter extra monasterium morentur, vel vagentur, non incurrunt dictas pœnas.
- 6 Pœna statuta in motu Clementis VIII. de largitione munerum contrahuntur tantum à largientibus, non autem à recipientibus.
- 7 Moniales conuersæ professæ existentes in Domibus Monasterio contiguas ad petendas elemosynas, non incurrunt dictas pœnas, etiamsi ob inuilia, quin ob praua opera ex illis egrediantur.

Respondetur, quod licet videatur, quod non incurrant, nisi egrediantur è septis Monasterij, non autem si egrediantur è sola clausura strictè sumpta, verbi gratia ad Ecclesiam suam, vel ad spatium quod est inter Monasterij portam clausam, & alteram secularibus patentem, per quam hi ingrediantur (ex eo, quod in Motu dicto Pij V. dicitur, *A Monasterijs exire, nec extra illa, nisi ad necessarium tempus stare.* Et paulò post: *Aliter egredientes, & comitantes, ac receptatrices personas;*) tamen contrarium dicendum sit, quia Pius V. dictas pœnas statuit in Moniales clausuram violantes, sed Moniales clausuram violant, & censentur è Monasterio egredi, si ad Ecclesiam suam, vel ad spatium, quod est inter portam Monasterij clausam, & alteram secularibus patentem, egrediantur, vt explicuit Gregorius XIII. in suo Motu, *Deo sacris virginibus*: ergo Moniales sic egredientes incurrunt dictas pœnas, dummodo egressus non sit culpa venialis, ratione paruitatis materiæ (vt dicam infra dubit. 52.) sed mortalis, quia excommunicatio, & pœna tam graues non imponuntur, nisi ob culpam grauem, cum pœna debeat culpæ proportionari.

Ex his sequitur, quod Moniales (quidquid dixerit Zecchius *de Repul. Ecclesiastica tit. de Regularib. cap. 3. num. 15.*) non incurrant dictas pœnas si licitè sine licentia Superioris, ob periculum in mora adeundi illum, egressæ postea ad Monasterium regressæ Superiorem non moneant in casu, quo deberent illum monere, iuxta ea quæ dicebam dubit. 21, quia pœna inferuntur contra Moniales iniuste egredientes: hæc autem in dicto casu non iniuste, sed iuste egrediantur.

Sequitur secundo, quod neque Moniales (quidquid dixerit Llamas *in append. §. 10.*) incurrant dictas pœnas; si iuste egressæ, finita causa egressus, statim non regrediantur, sed diu culpabiliter extra Monasterium morentur, vel vagentur, quia licet hæc vi Motus Pij V. mortaliter peccent, & clausuram violare dicantur, si finita causa egressus statim non redeant, sicuti dicebam dub. 20, tamen quia dictus Motus, quando descendit ad pœnas infligendas, non generaliter loquitur contra ipsius Motus violatores, sed strictè contra solas Moniales illegitimè egredientes, & eis fauentes, fit quod dictas pœnas (cum vt potè odiosæ, sint restringendæ) non incurrant dictæ Moniales, quia licet hæc post egressum illicitè morentur, non tamen iniuste è Monasterio egredi dicuntur. Vide, quæ dicentur dubit. 51.

Confirmatur à pari, quia (cum Clemens VIII. in Motu suo de largitione muner. Religiosis prohibita, interdicit Religiosis munerum largitionem, & quibuscumque aliis receptionem absque conditionibus ibi positis,

positis; postea verò, quando in transgressores pœnas inducit, solius largitionis mentionem faciat) fit, quod dictas pœnas non incurrant recipientes, sed solum largientes, ut videre est apud Soulam in *exposit. dicti Motus Clementis VIII. num. 100.* ergo sic à pari in casu nostro.

7 Sequitur tertio, quod neque Moniales Conuersæ professæ existentes in domibus Monasterio contiguas ad petendas elemosynas, incurrant dictas pœnas, si ob inutilia, quin ob praua opera committenda ex illis egrediantur, quia cum domus illæ non sint regulares, nec intra clausuram (sicuti dicebam *dubit. 16.*) non dicuntur è Monasterio, vel clausura egredi.

DVBITATIO XXVI.

An pœnas Motus Pij V. incurrant Episcopi, Religiosi, & quicumque alij in dignitate constituti, si Monialis illicito egressui cooperentur?

SUMMARY.

- 1 Episcopi, Religiosi, & quicumque alij in dignitate constituti, Monialem iniuste egressam comitantes, vel recipientes, & Episcopi illicitam licentiam concedentes incurrunt pœnas prædictas.
- 2 Clericorum nomine in materia odiosa non veniunt Episcopi, nec Clerici in dignitate constituti, ut Ecclesiæ Cathedralis Canonici, item nec Regulares.

1 Respondetur, quod quamvis videatur, quod illas non incurrant Episcopi Religiosi, & alij in dignitate constituti, Monialem iniuste egressam comitantes, vel recipientes, nec Episcopi illicitam egressus licentiam concedentes, ex eo, quia dictus Motus Pij V. incipiens: *Decori, & honestati*, dum pœnis subiicit comitantes, vel recipientes, &c. sic ait: *Necnon comitantes, ac illarum receptarices personas, siue laicas, aut saculares, vel Ecclesiasticas, ubi nullam Episcoporum, religiosorum, vel aliorum in dignitate constitutorum mentionem facit; & ex alio capite, nomine clericorum in materia odiosa non veniunt Episcopi, nec clerici in dignitate constituti, ut Ecclesiæ Cathedralis Canonici, nec Regulares, utpotè in Superiore quodam ordine ad alios Clericos, Abb. in rubr. de vita & honest. clericor. numero 4. Rosella verb. clericus, in princip. Angelus, Silu. & Tabiena eod. verb.*

Accedit quod ex cap. periculoso, de sent. excommunicationem, non tamen contrahunt suspensionem, nisi de ipsis fiat expressa mentio: nihilominus dicendum sit oppositum. Ratio est, quia Motus Pij V. generaliter subiicit pœnis comitantes, vel recipientes, &c. & postea, ne quis se possit exemptum ab eis exilimare (eo quod sit secularis, Ecclesiasticus, vel consanguineus) expressit omnes istos, non quasi velit, quod generaliter dixerat, restringere; sed ut clarius, ne quis aliquo ex his prætextibus possit se excusare, loquatur. Episcopi etiam, si iniuste egrediendi licentiam concesserint, suspensionem ab officio, quam in tali casu Motus Pij V. contra ipsos infligit, contrahunt; quia de ipsis expressè mentionem facit dictus Motus; cum enim in principio dixisset, quod Episcopi, & Religiosis Prælati sit egressus licentiam concedere, in fine postea hac censura afficiens iniustam egrediendi licentiam concedentes, subdit: *Insuper tam egressas, quam præ-*

sidentes, & alios superiores prædictos eis licentiam huiusmodi concedentes, &c. quibus verbis clarè comprehendit Episcopos & Superiores Regulares, de quibus in principio mentionem fecerat. Atque ex his pater responsio ad opposita.

DVBITATIO XXVII.

An, & quando pœnas Motus Pij incurrant Monialem illicitè egressam comitantes, vel recipientes?

SUMMARY.

- 1 Comitantes, vel Recipientes Monialem illicitè egressam, ita ut faueant huiusmodi egressui, vel perseverantia in illo, seu sint causa efficax huiusmodi egressus, vel perseverantia in illo, cooperando Monialis delicto, contrahunt dictas pœnas.
- 2 Recipientes hæreticos, non tamen ut hæreticos, nec hæresi fauendo, non incurrunt excommunicationem Bullæ Cænæ.
- 3 Excommunicatio Bullæ Cænæ non incurritur ab Hæretici receptatore, auxiliatore, vel defensore, nisi malus effectus sequatur.
- 4 Comitantes, vel recipientes Monialem post illicitum egressum, ut eius honori, & castitati consulant, non incurrunt dictas pœnas.
- 5 Comitantes, vel recipientes Monialem illicitè egressam, nulla necessitate ducti, sed solum urbanitatis gratia, non incurrunt dictas pœnas, dummodo non faueant illicito egressui, vel perseverantia in illo.
- 6 Comitantes, vel recipientes quomodocumque Monialem Nouitiam egressam, non incurrunt prædictas pœnas.

1 Respondetur, quod incurrant, si comitentur, vel recipient, ita ut faueant huiusmodi egressui, vel perseverantia in illo, seu sint causa efficax huiusmodi egressus, vel perseverantia in illo, cooperando scilicet Monialis delicto. Nauar. *comment. 4. num. 51. de Regularib. Graff. 1. part. decis. lib. 4. c. 23. n. 17. Azor. tom. 1. lib. 13. c. 8. quest. 1. Zerola part. 1. verb. Moniales, ad 16. quest. dub. 1. Rodrig. 99. Regular. tom. 1. q. 49. art. ult. Zecchius de Republ. Ecclesiastica, tit. de Regular. cap. 3. num. 15. Llamas in Append. § 11 in fin. Bonacina de claus. quest. 1. punct. 4. Lezana tom. 1. cap. 25. num. 19. Et probatur, quia pœnæ sunt potius restringendæ, quam ampicandæ; tum quia ob dictam rationem excommunicationem in hæreticorum receptatores latam non incurrunt, nisi qui recipiunt hæreticos, ut hæreticos, fauendo scilicet aliquo modo heresi; ergo & excommunicationem hic latam non incurrunt, nisi qui comitantur, vel recipiunt Monialem iniuste egressam, fauendo scilicet similiter aliquo modo delicto Monialis. Consequentia patet à pari: antecedens docet Caietanus *verb. Excommunicatio, cap. 1. & Sanchez lib. 2. mor. cap. 10. num. 5.* qui contra Sayrum in *Theol. lib. 3. cap. 5. num. 4. & Graffis part. 1. decis. lib. 4. c. 18. num. 34.* subdunt & rectè, talem excommunicationem in Bullæ Cænæ neque in tali casu incurri ab hæretici receptatore, auxiliatore, vel defensore, nisi malus effectus sequatur, scilicet ut hæreticus ob tale ipsi auxilium præstitum manus iudicis euadat, vel hæresim magis diffundat, quia cum excommunicatur aliquid faciens principaliter, accessorie autem mandans, consulens, vel fauens, isti excommunicationem non contrahunt, nisi securo effectu; sed dicta excommunicatione*

excommu